

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ОСОБИСТІТЬ

Головко І.О.

Науковий керівник – к. филос. н., доц. Старікова Г.Г.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, проспект Леніна, 14, кафедра філософії, тел.702-14-65)

E-mail: anven93@gmail.com

The report describes the main types of media, their value to society, function and impact on human consciousness.

Засоби масової інформації (ЗМІ) – один із соціальних інститутів, які виконують замовлення суспільства та окремих соціальних груп щодо певного впливу на населення в цілому, у тому числі й на окремі вікові та соціальні групи. Користувачі ЗМІ набувають досить різнобічних, суперечливих, несистематизованих знань, інформації з різних питань суспільного та політичного життя. Мета даного дослідження – визначити функції мас-медіа, висвітлити провідні моделі впливу ЗМІ на особистість.

Розкриваючи їх сутність, важливо визначити функції, які вони виконують у суспільстві. Г. Лассуес виділив три функції ЗМІ: 1) огляд навколишнього світу; 2) кореляція із соціальними структурами; 3) передача культурної спадщини. К. Райт називає ще одну функцію – розважальну. Дж. Бламлер, Дж. Браун зазначили що функціями засобів масової інформації є відволікання уваги, заміщення між особистого спілкування соціальною діяльністю, усвідомлення людиною себе як особистості, соціальний нагляд. Саме через ЗМІ серед різних категорій населення (читачів, слухачів, глядачів) пропагуються певні цінності установки, світоглядні стереотипи та моделі поведінки, внаслідок чого спільні смаки і форми культурного споживання поширюються як серед привілейованих, так і малозабезпечених категорій населення. З огляду на це, у змаганні за культуру мас-медіа перебувають практично поза конкуренцією. З раннього дитинства людина опиняється в інформаційному полі, вона не може жити без інформації, сприймаючи її через безліч каналів, і на основі її обробки формує свої поведінку, переконання. Мас-медіа створюють своєрідний інформаційний світ, за допомогою якого людина формує певний світогляд, переконання щодо способу і стилю життя, типів поведінки тощо.

Існування ЗМІ має як позитивні, так і низку негативних наслідків. Однак питома вага останніх значно зростає зі зменшенням віку реципієнта повідомлень мас-медіа. Соціологічні дослідження останніх десятиріч, які проводились як в Україні, так і за кордоном, неодноразово підтверджували, що в структурі дитячого і молодіжного дозвілля стабільно переважає перегляд телепередач як найбільш доступна, універсальна форма проведення вільного часу. На думку дослідників, найсильніший вплив телебачення справляє на формування уявлень про сучасний стан

суспільства, про рівень існуючої в ньому соціальної справедливості та найбільш типові риси молодого сучасника. Через великий обсяг телевізійної інформації діти і підлітки часто не встигають її переробляти. Це відучує їх самостійно думати, аналізувати, не дає можливості розвиватися логічному мисленню, робити висновки. Таким чином, виховується споглядач, а не аналітик.

Також в "епоху телебачення" не зменшується популярність радіо. Головним інструментом радіо є слово, що звучить в ефірі. Радіо – це, в першу чергу, голоси людей, живе мовлення, а також музика, багатство музичних фарб навколишнього світу. Слово в радіокомунікації є "сигналом сигналів", що в мозку підлітка викликає складний ланцюг уявних картин та емоцій. Інтенсивність уявлень та асоціацій залежить, насамперед, від змісту, насиченості й форми матеріалу. Радіо відіграє основну роль у гострі, кризові моменти суспільно-політичного розвитку.

Впливовим джерелом інформації в суспільстві продовжує залишатися преса. Це забезпечується такими її особливостями, як поглибленість узагальнень і коментарів, аналітична інтерпретація подій, свобода у виборі часу і місця для сприйняття інформації, можливість читача неодноразово звертатись до друкованого матеріалу, що дає змогу краще осмислити інформацію, визначити своє ставлення до неї.

Українські підлітки мають можливість користуватися мережею інтернет. Інтернет приваблює через можливість спілкування, користування колекціями ігор, швидкого отримання інформації. Дидактичний потенціал мережі є досить специфічним і його не можна розглядати як сприятливе освітнє середовище. Недоліками цього виду ЗМІ є: 1) знищення національних та етнічних особливостей багатьох країн; 2) нею поширюються матеріали, які загрожують традиційній моралі; 3) збільшується кількість "інформаційного сміття"; 4) посилюється хвороблива психологічна залежність.

Таким чином, сьогодні мас-медіа є одним з провідних факторів соціалізації, вони формують суспільну думку і поширюють культуру. Розроблені теорії впливу ЗМІ на особистість дають можливість краще зрозуміти сучасний стан проблеми, однак зміни, які відбуваються в суспільстві за участю мас-медіа, доводять необхідність подальших досліджень. Особливої уваги науковців потребує питання захисту особистості від негативних наслідків впливу ЗМІ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лизанчук, В.В. Грани коллективизма. Воздействие печати, телевидения, радио на формирование социально активной личности. – К., 1991.